

Distanserat om ufo-myterna

Håkan Blomqvist:
Ufo – i myt och verklighet
NTB/Parthenon, 1993.

Egentligen handlar den här boken mer om kulten och myterna kring ufon, än om tefat och besökare från rymden. Det är därför jag tycker att den är intressant. Den handlar om hur ufo-rörelsen har vuxit fram, vilken koppling den har till ockultism och olika politiska och religiösa sekter, och om vad det är som får en del människor att tro på ofta helt absurda saker.

Håkan Blomqvist stänger själv inte dörren för möjligheten till besök från rymden. Han är knuten till organisationen UFO-SVERIGE, som är den största och mest seriösa ufo-föreningen i landet och han har ägnat mycket tid de senaste tjugo åren åt att studera ufon.

Men han är trött på att det ofta är de troende tefatsmissionärerna som märks i massmedierna, och av hans bok förstår man att branschen är full av fantasifulla, mer eller mindre paranoida stollar.

Ufon eller terat?

De flesta observationer av *oidentifierade flygande objekt* visar sig ha helt banala förklaringar, såsom att det är stjärnfall eller flygplan folk ser.

När de här fallen är bortrensade återstår några få procent och det är dem som de troende ufo-fantasterna vill förklara som flygande tefat. De mer skeptiska kallar dem rätt och slätt ufon – oidentifierade flygande objekt.

När det gäller observationer av *utomjordiska besökare* menar Håkan Blomqvist att det mesta tycks kunna förklaras i psykologiska termer som visioner eller rena fantasifoster.

Freudslärjunge Carl Gustav Jung var en av de första som studerade tefaten ur psykologisk synvinkel. Han ansåg att tefaten var en av vår tids myter.

Att visioner och fantasier tar sig uttryck i form av tefat har att göra med att vi lever i teknikens och vetenskapens

tidsålder. Liksom förr kommer frälsaren från skyn, men inte som en Messias omgiven av änglar, utan som rymdmänniskor i metalliska dräkter som färdas i högteknologiska maskiner. Science fiction har blivit något slags serietidningsreligion.

Internationell bestseller

År 1987 toppade en ufo-bok bästsäljarlistorna för facklitteratur i USA. Det var **Whitley Striebers** *Communion*, som handlar om författarens påstådda möten med utomjordingar. Han skriver om hur han blev ombordtagen på rymdskepp och utsatt för undersökningar av små grå varelser med stora svarta ögon.

Boken fick strålade recensioner och såldes i över 6 miljoner exemplar bara i USA. Vintern 88/89 var den bland de tre bäst säljande böckerna i Sverige, tillsammans med **Guillous** *I nationens intresse* och **Holmérs** bok om Palmemordet.

På svenska hette den "Närkontakt" och möttes även här av lovord från recensenterna, som inte brydde sig om att försöka bedöma om det här verkligen kunde vara sant, vilket ju Strieber påstår.

Håkan Blomqvist beskriver i sin bok Striebers berättelse och frågar sig hur Strieber, med sina absurda historier, kan få ett sådant enormt genomslag och ett så okritiskt bemötande. Svenska och utländska journalister förefaller lika naiva och okunniga, skriver Blomqvist.

Ett annat exempel är Håkan Blomqvists beskrivning av **Sten Lindgren** och hans rymdbröder.

Här talar Håkan Blomqvist av egen erfarenhet, eftersom han som tonåring i början av 70-talet själv var med i Sten Lindgrens rymdsekt, den Intergalaktiska federationen. Sekten har tidigare beskrivits av **Anders Dahl** i hans bok "Uppståndelsen från tefatssekten", där författaren beskriver hur det kändes att leva i en auktoritär och sluten fantasivärld och till sist trasas sönder inombords.

Håkan Blomqvist tog sig ut i tid och kan idag skriva om sekten med stor distans.

Sten Lindgren har ofta inbjudits att berätta om sina kosmiska kontakter, såväl i riksradios P1 och P3, som i TV. Också här förvånas Håkan Blomqvist över att journalisterna är så okritiska. De låter Sten Lindgren berätta om civilisationer på Saturnus och deras utsända kontaktpersoner på jorden.

Sten Lindgren tror kanske själv på det han berättar och avsikten är väl att han ska få tillfredsställa vårt behov av myt och fantasi. Det är patetiskt, skriver Håkan Blomqvist. Men många ungdomar lockas in i såna här sekter med en osund atmosfär av förakt för vetenskap och sunt förnuft.

Vad finns kvar?

Men, frågar jag mig: Vad finns kvar av ufo-problematiken när man har sorterat bort tokstollar, visioner, rena fantasier och stjärnfall? Varför ägna en stor del av sitt liv åt att granska fall där människor har sett konstiga saker?

Håkan Blomqvist beskriver några fall som han tycker är intressanta och han är besviken på den vetenskapliga världen för att den är så ointresserad och kallsinnig, kanske feg, inför studiet av ufon.

Men på sätt och vis förstår jag varför forskarna inte engagerar sig; jag har svårt att tänka mig något mycket mer svårforskat ämne. Man kan inte göra experiment och observationerna av konstiga ljusfenomen är sällsynta. Berättelserna grumlas dessutom ofta av observatörens förutfattade meningar om vad det är hon eller han har sett.

Men hur det än är med framtiden för den seriösa ufo-forskningen, så har Håkan Blomqvist gjort en viktig insats med den här boken genom att visa ufo-intresserade läsare till en mer skeptisk hållning, att inte gå i de värsta fällorna och inte tro på sånt som redan är vederlagt.

Ufo – i myt och verklighet är en av de få riktigt läsvärda böcker om ufon som finns på svenska.

Anna Schytt